

**UTELIAISUUDESTA, HARMONIASTA JA INHIMILLISESTÄ
KOHTAAMISESTA UUDEN TIEDEKERHON KANTAVAT VOIMAT**
Ria Kuparinen, ria.katherina@gmail.com, tiedekerho eskarilaisille, 24.3.2025

1 JOHDANTO

Mitpä, jos harrastustunti ei olisi ensisijaisesti vain harrastamista, vaan *kohdatuksi tulemista, yhdessä onnistumista sekä samalle aaltopituudelle virittäytymistä - inhimillistä kohtaamista?*

Minulla on pitkä taustakokemus ryhmänvetäjänä aikuisten vertaistukiryhmistä, ja olen myös tullut opetelleeksi paljon yhteistyön ja toiminnanohjauksen taitoja kahden erityislapseni kanssa. Lasten harrastusryhmän vetämisessä olen kuitenkin aivan untuvikko. Voisinko soluttaa vertaistukiryhmän ja neapsylasten ohjauksen parhaan annin myös lasten harrastustoimintaan? Voisiko lasten luontaisen kehollisuuden valjastaa koko ryhmän hyväksi yhteiseen, harmoniseen toimintaan? Kuinka suuntaan lasten uteliaisuuden käsiteltävään aiheeseen, ja *pidän* sen siinä?

Urani lasten tiedekerhojen vetäjänä alkoi kolme kuukautta sitten parilla sijaisuudella. Nämä kaksi hyvin erityyppistä tuntia eri ryhmien vetäjänä opettivat minulle yllättävän paljon siitä, kuinka minun kannattaa, tai ei kannata toimia, kun ohjaan lapsiryhmää. Toki sijaista aina haastetaan enemmän kuin vakituista ohjaajaa; se oli odotettavissa. Ja isommat lapset haastavat rohkeammin, kuin pienemmät, joille aikuinen on kokonsakin puolesta suurempi auktoriteetti.

Kun valmistauduin sijaistunteihin, keskityin etupäässä substanssiosaamiseen, joka tässä tapauksessa tarkoitti tiedon hankkimista kansainvälisen avaruusaseman toiminnasta. En ollut varautunut siihen, että joitain lapsia aihe ei olisi voinut vähempää kiinnostaa. Oletin, että tiedekerhoon ilmoittautuneet olisivat olleet kiinnostuneita tieteestä, mutta nähtävästi kerho olikin osalle porukkaa vain vanhempien päättämä ilmainen päivähoitopaikka koulun jälkeen. Sijaisuustuntien jälkeen totesin, että suurin haasteeni kerhon ohjaajana ei olekaan substanssiosaaminen, vaan kerholaisten kiinnostuksen herättäminen käsillä olevaan aiheeseen, työrauhan säilyttämiseen ja rakentavaan

yhteistyöhön. Arvelin avaimen näihin haasteisiin löytyvän panostuksesta inhimilliseen kohtaamiseen, positiiviseen kannustavaan ilmapiiriin ja lasten kehollisuuden huomioimiseen. Saadakseni inspiraatiota näiden haasteiden kohtaamiseen käytännön tasolla osallistuin tälle PEDA 6 -kurssille.

2 TÄYSILLÄ MUKANA KAIKILLA AISTEILLA, JOKA KERTA

Minun oli siis löydettävä keinoja saada ryhmälle miellyttävä ilmapiiri ja työrauha, jotta harrastaminen olisi kaikille osallistujille mielekästä. Osatyökykyisenä autismikirjon ihmisenä turvaisin samalla myös omaa kykyäni tehdä ryhmänvetäjän työtä. Sijaisuuksien jälkeen sain vedettäväkseni oman viikoittaisen tiedekerhoryhmän, joka koostui 11 esikoululaisesta. Siellä pääsin kokeilemaan PEDA 6 -kurssin aikana syntyneitä ideoita tuoreeltaan.

2.1 Hyvät alkuvalmistelut ja satsaaminen ensimmäiseen kerhokertaan

Arvelin ensivaikutelman ja aloituksen olevan tärkeitä, ja sain ajatuksilleni vahvistusta Olli Kähkösen tekstistä ”Ensimmäisen ohjaustunnin tärkeys” (Kähkönen, 2024). Päätin Kähkösen ideasta aloittaa kerhon ulkona liikunnallisella leikillä ja sitten sisätiloissa pyrkiä pysymään lasten kanssa ympyrän muodossa samalla tasolla. Ulkona heittelimme palloa nimileikissä, jossa pallon saatuaan lapset kertoivat nimensä ja jotain, mistä tykkäävät, tai missä ovat hyviä. Leikin lopuksi kertasin ääneen jokaisen osallistujan nimen ja mielenkiinnonkohteen. Näin pyrin virittelemään positiivista ilmapiiriä, jossa jokainen tuli huomatuksi. Sisällä, kuntalaiskäyttöön otetun vanhan kartanon pienessä huoneessa, olin järjestänyt pöydät hevosenkengän muotoon. Huomasin heti, että 11 lasta on vähän liian äänekäs ja iso määrä niin pieneen tilaan. Ensimmäisellä kerhokerralla lapset kuitenkin vielä vähän ujustelivat, joten äänenvoimakkuus pysyi maltillisella tasolla.

Lapset saivat kirjoittaa itselleen nimilaput pöydälle. (Ne ovat olleet siitä lähtien joka kerralla käytössä, jotta kaikki oppisivat toistensa nimet ja kommunikointi sujui helpommin.) Sitten kyselin, mitä tiede on yms. päätyen siihen, mitä taitoja tieteilijät, ja me kerhossa, tarvitaan. Taitolähtöiseen lähestymistapaan (Furman, 2025) nojaten,

olin teipannut seinälle tekemäni "huoneentaulun", jossa ylimpänä luki YHTEISTYÖTAIDOT, ja sen alla oli kolme emojiä: "sädekehäpää", "tarkastaja" ja "käsisydän". Niitä seuraavat sanat oli peitetty paperilla. Pyysin lapsia arvailemaan, mitä meille tiedekerholaisille, tieteentekijöille ja kaikille ihmisille tarpeellisia taitoja koitin emojiella kuvata. Yksi kerrallaan paljastuivat sanat KÄRSIVÄLLISYYS, TARKKAAVAISUUS ja HUOMA-AVAISUUS. Kyselyäni, miksi nämä taidot ovat täällä tärkeitä, sain kuulla lapsilta hyviä esimerkkejä.

Kuva 1. Huoneentaulu.

Alimmasta emojiista hyppäsin tangentilla keskinäisen yhteyden luomiseen kehollisesti. Pyysin kaikkia näyttämään, kuinka he tekevät käsillään sydämen, ja kuinka he osaavat tehdä hyrisevää ääntä. Sitten selitin, että koska tahansa, kun kerhossa alkaa olla jonkun mielestä liian meluisaa tai rauhatonta, voi alkaa hiljaa hyrisemään. Se on merkki toisille liittyä mukaan ja samalla voi näyttää sydänmerkkiä, jonka tarkoitus oli toimia visuaalisena signaalina liittyä joukkoon. Sitten kokeiltiin yhdessä: Iso sisäänhengitys, ja uloshengitys piiitkällä hyrinällä. Samalla katsoin jokaista vuorollaan silmiin ja hymyilin hyräillessäni. Tutkimusten mukaan silmiin katsominen saa ihmisten aivoaallot tahdistumaan kirjaimellisesti samalle aallonpituudelle (Dikker & al. 2017), kun taas silmiinkatsomiseen yhdistetty hymyily mm. lisää luottamusta, vähentää stressiä ja parantaa oppilaiden asennetta, motivaatiota sekä oppimistuloksia (Aboul Assali, 2024). Pitkä uloshengitys ja hyrinä

stimuloivat vagushermaa, ja sitä kautta laskevat verenpainetta, poistavat stressiä ja rauhoittavat (Goldman & Goldman, 2017). Hyrinän jälkeen tuli ihanan harmoninen hetki. Kehuin lapsia: "Vau, se meni hienosti! Tiedättekö, mitä te juuri teitte? Tällä hyrinällä ja silmiin katsomisella te saitte sydämenne rauhoittumaan ja aivoaaltonne tahdistettua toistenne kanssa! Eiks tunnu hyvältä? Tää on paras mahdollinen tila yhteistyön onnistumiselle. Aletaanko hommiin?" Lasten silmissä kiilsii ilo, into ja ylpeys.

Sitten valitsin vapaaehtoisista pari "laboratorioassistenttia", jotka jakoivat tarvikkeet. Selostin lyhyesti hapoista ja emäksistä. Pyrin kehonkielelläni viestittämään läsnäoloa. Rohkeasti lapset ottivat aina välillä hyrinän käyttöön, kun toisinaan meinasi desibelit nousta. Sitten voitiin taas jatkaa rauhallisemmin. Oikeastaan kaikki oli aika rauhallista, kunnes seostemme kuohuntareaktiot alkoivat muovimukeissa. Silloin osa melkein villiintyi, olivat aivan intona. Jaoin halukkaille myös tuomani pikku palat vesiväripaperia ja siveltimet, että saivat tehdä mehusta, sitruunahaposta ja ruokasoodasta taidetta. Lopettelimme kerhon yhteisellä hyrinällä ja molemminpuolisilla kiitoksilla. Vaikutti siltä, että kaikille jäi hyvä mieli.

Kuva 2. Lasten ja omaa taidettani punakaalimehusta (violetti), joka on eräs luonnollisista pH-indikaattoreista. Mehun väriä vaihdettiin sitruunahapolla (punainen) ja ruokasoodalla (vihreä).

2.2 Vaikeuksia sittenkin, ja niiden yli

Olin ensimmäisen kerhokerran onnistumisesta niin vaikuttunut menetelmieni toimivuudesta, että en toisella kerralla niin kovasti panostanut alun “virittelyyn”, vaan lähdin pian suoraan asiaan selostamaan lapsille veden pintajännityksestä ja jakamaan tarvikkeita sen testaamiseen. Tämä kostautui, kun lasten vieraskoreus oli karissut, emmekä olleet tietoisesti asettuneet samalle aallonpituudelle. Tilan ahtaus ja joidenkin osanottajien kiinnostuksen puute kävi entistä ilmeisemmäksi ja desibelit nousivat. Välillä yritettiin hyräilyä, mutta sen vaikutus oli hyvin hetkellinen. Jotkut pitivät välillä käsiä korvillaan. Olin kerhon jälkeen niin ylikierroksilla, etten nukkunut seuraavana yönä, ja sain yhdeksän päivän flunssan. Päätin, että näin ei voi jatkua, tämä ei voi olla kerhon normaali, tai en pysty tekemään tätä työtä.

Ulkoleikin jälkeen olen aloittanut seuraavat kerhokerrat kuulumisten kyselyllä, ja pitänyt huolen, että saan positiivisen kontaktin jokaisen lapsen kanssa. Lasten kuuntelu tukee niin henkisesti kuin sosiaalisesti turvallisen tilan luomista, ja mahdollistaa ryhmäläisille toistensa toiveiden ja tarpeiden huomioimisen (Sulonen & Linden, 2024). Vähiten tieteestä kiinnostuneet ovat jättäytyneet pois ryhmästä, jolloin jäljelle jääneiden kanssa on ollut helpompi tehdä yhteistyötä. Pidän kirjaa jokaisen kerhokerran aktiviteeteista ja tunnelmista, ja asiat tuntuvat koko ajan helpottuvan. Aluksi jännitin, että onkohan minusta tähän hommaan, mutta nyt minusta tuntuu, että voisin ohjata tätä ryhmää, vaikka vuosia.

3. POHDINTAA

Lopuksi voisin koostaa, että hyvä valmistautuminen kantaa pitkälle, ja että yhteys on hyvä luoda lapseen jokaisen tunnin aluksi. Mutta jos väkeä on liikaa suhteessa ohjaajan luontaiseen karismaan, tai jos joukossa on useita, joita aihe ei vain kiinnosta, on ohjaaja vaikeuksissa. Mutta kun palaset loksahdavat kohdalleen ja ryhmä hioutuu tekemään yhteistyötä, on viikoittainen kerhokerta paitsi tilaisuus oppia uutta, myös sydämen ravintoa sekä lapsille että ohjaajille.

Pedagogisen kehittämistehtävänä saa tekijänimelläni jakaa avoimesti aoe.fi-sivustolla ja artikkelin kirjoittajana olen huolehtinut ja vastaan artikkeliin liittyvien kuvien julkaisuluvasta.

LÄHTEET

Dikker, S. et al. (2017) Brain-to-Brain Synchrony Tracks Real-World Dynamic Group Interactions in the Classroom. New York University.

Furman, B. (2025). Pedagogisen toiminnan perusteet: ratkaisukeskeisyys. [luento] Taideyliopisto.

Goldman, J. & Goldman, A. (2017). *The Humming Effect: Sound Healing for Health and Happiness*. Simon and Schuster.

Kähkönen, O. (2024) Ensimmäisen ohjaustunnin tärkeys. *Pedagogisen toiminnan perusteet lasten ja nuorten harrastustoiminnassa (2022 - 2025)*. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Sulonen, S. & Linden, I. (2024) Pedagogiset peruspilarit lasten ja nuorten harrastustoiminnassa. Teoksessa I. Ruokonen et al. (2024). *Siivet harrastuksille - Ohjaajien kirjoituksia*. Taideyliopisto, Helsinki.